

Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργκ καὶ "Ἐστίας",

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασιν τοῖς
ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β' καὶ γ' ἔτους εὐρίσκονται παρ' ἡμῶν
καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΠΡΟΠΑΡΡΕΤΑ

Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

7 Ὁδὸς Μουσῶν καὶ Νίκης 7
Πλατεία Συντάγματος.

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ'
ἐκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς
ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνε-
ται δεκτὴ μόνον ἐντὸς οκτα-
ἡμερῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα
εὐθύνηται ἡ συντάκτις αὐτῶν
Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ.

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρό-
γραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ
δὲν ἐπιστρέφονται.—Ἄνυ-
πόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα
τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστολ-
ούσης δὲν εἶναι δεκτά.—
Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς
τὰς Κυρίας γίνεται δεκτὴ.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυν-
σιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι
γραμματόσημον 50 λεπτῶν
πρὸς ἐκτύπων νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀγαπῆ ἢ γυνὴ ὡς ὁ ἀνὴρ τὴν πατρίδα;—Πολυτίμη Κουσκούρη (ὑπὸ κ. Φλωρεντίας Φουντουκλή).—Ἐπιστολαὶ πρὸς μητέρα περὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τῆς.—Αἱ Ἰταλίδες τῶν νεωτέρων χρόνων (ὑπὸ κ. Μαρίας Νικολαΐδου).—Ἐκθεσις τῶν ζωγράφων καὶ γλυπτῶν γυναικῶν.—Ἀνταπόκρισις ἐκ Παρισίων (ὑπὸ Ῥόζας Βερτώ).—Βιβλία.—Ἀλληλογραφία.—Συμβουλαὶ καὶ Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.—Ἐπιφυλλίς.

ΑΓΑΠΗ, Η ΓΥΝΗ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ὍΣΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΝΗΡ;

Δὲν ἀγαπᾷ ἢ γυνὴ τὴν πατρίδα ὅσον ὁ ἀνὴρ, γράφει ἡμῖν κύριός τις.

Καὶ ἀριθμεῖ πάσας τὰς θυσίας, εἰς ἃς ὑποβάλλεται ὁ ἀνὴρ χάριν τῆς πατρίδος, προσφέρων εὐχαρίστως καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του, ἐνῶ ἡ σύζυγος τοῦ ἐν λόγῳ κυρίου ἐθρῆνει καὶ ὠδύρετο μόνον ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἐκαλεῖτο νὰ ἐξασκηθῆ διὰ τῶν ὄπλων εἰς τὰ ναυαγήσαντα πρὸς μεγάλην χαρὰν τῆς ἑαρινᾶ γυμνάσια.

Ἄγνοοῦμεν ἂν πολλοὶ τῶν ἐνθουσιωδῶν καὶ κραταιῶν τῆς πατρίδος υἱῶν ἔχωσι περὶ γυναικὸς τὴν γνώμην ταύτην. Ἐκπληττόμεθα ὁμῶς πῶς ἀνὴρ τυχὼν ἀναπτύξεως καὶ ποιᾶν τινα θέσιν κατέχων ἐν τῇ νοινωνίᾳ ἐτόλμησε νὰ διατυπώσῃ αὐτήν. «Θρηνεῖ καὶ ὠδύρεται ἢ μήτηρ, μόνον διότι ὁ υἱὸς αὐτῆς καλεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ διὰ τῶν ὄπλων τὴν πατρίδα του».

Ἡ γυνὴ, ὅποιαν ἔπλασεν αὐτὴν ὁ Θεός, ἀποστρέφεται φύσει τὴν ἀνθρωποκτόνον πολεμικὴν τέχνην, διότι προορισμὸς αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ εἶναι νὰ δίδῃ καὶ ὄχι νὰ ἀφαιρῇ τὴν ζωὴν. Ἡ ἐπὶ γῆς βασιλεία τῆς εἶναι βασιλεία ἀγάπης καὶ οὐχὶ φόβου καὶ τυραννίας. Ἡ ἰσχὺς, ἡ ὑπεροχὴ αὐτῆς ἔγκειται ἀκριβῶς ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς τοῦ νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἀντιβαίνει εἰς τὸν

ἠθικὸν νόμον. Καὶ ἀγνοοῦμεν ἀκριβῶς ἂν ὁ Θεὸς θεωρῇ, καὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἔστω, ἀνθρωποκτονίαν ὡς συμβαδίζουσαν πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἀποδεδειγμένον ἐν τούτοις τυγχάνει, καὶ ἡ Ἱστορία εἶναι βεβαίως ὁ ἀσφαλέστερος ἡμῶν μάρτυς καὶ συνήγορος, ὅτι δσάκις ἡ πατρίς κινδυνεύουσα ἔλαβεν ἀνάγκην τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ξίφους τῆς γυναικὸς, αὐτὴ, καταπατοῦσα πᾶσαν φυσικὴν τῆς καρδίας τῆς συνθήκην, ὑπερνικῶσα πᾶσαν πρὸς τὴν αἱματοχυσίαν ἀποστροφὴν, λησμονοῦσα τὸν ἐν τῷ κόσμῳ εὐγενῆ προορισμὸν τῆς, ρίπτεται ἐνοπλος εἰς τὰς μάχας καὶ υπερβαίνει κατὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, τὸν ἡρωϊσμόν καὶ τὴν ἀνδρείαν καὶ τοὺς μᾶλλον ἐξησκημένους εἰς τὰ ὄπλα καὶ τοὺς μᾶλλον ἀτρομήτους τὴν ψυχὴν ἀνδρας.

Δὲν ὑπάρχει δέ, νομίζομεν, λαὸς ἐν τῇ ὑψηλίῳ, μὴ ἀπαριθμῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ του ἡρωϊδας, πρὸς ἃς νὰ μὴ ὀφείλῃ πλέον ἢ ἅπαξ μεγάλην νικῆν ἢ καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς τῆς χώρας του. Ἐν βλέμμα μόνον, ἐὰν ρίψωμεν εἰς τὸ παρελθὸν τῆς μεγάλης πατρίδος μας, θὰ ἀπαντήσωμεν φάλαγγα ὄλην γυναικῶν, ὑπερασπιζουσῶν ἐκάστοτε αὐτὴν διὰ τῶν ὄπλων καὶ λαμπρὰς νίκας κατὰ τῶν ἐχθρῶν καταγουσῶν.

Ἐδῶ ἡ Ἀρπαλικὴ ἐπὶ κεφαλῆς ὀλιγαριθμοῦ στρατοῦ ἐπιπίπτει κατὰ τῶν Γετῶν καὶ ἀπελευθεροῖ τὸν πατέρα τῆς Λυκούργου, ὃν ἐκεῖνοι εἶχον λάβει αἰχμάλωτον. Ἡ Ἀρχιδάμεια ἐξαναγκάζει διὰ τῶν ὄπλων τὸν Πύρρον νὰ ἀρῇ τὴν πολιορκίαν τῆς Σπάρτης. Ἡ Τελέσιλλα ἐπὶ κεφαλῆς στρατοῦ ἐκ γυναικῶν ἐκδιώκει τοὺς ὑπὸ τοὺς στρατηγούς Δημόρατον καὶ Κλεομένη πολιορκητὰς τῆς πατρίδος τῆς Ἀργούς Σπαρτιάτας. Παραλείπομεν ἐνταῦθα τὰς Μακαρίας, Εὐβούλας καὶ ὄλην τὴν χορείαν τῶν ἡρωιδῶν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν. Περιριζόμεθα εἰς μεταγενέστερα καὶ πρακτικώτερα. Αἱ γυναῖκες τῶν Φωκαέων δὲν ὠρκίσθησαν τὸν ἱερὸν ὄρκον, νὰ θέσωσι μᾶλ-

λον πῦρ εἰς τὴν πόλιν των καὶ καὼσιν ἐν αὐτῇ ἢ νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς τοὺς πολιορκητὰς τὴν κατεδάριον τῶν τειχῶν της, καὶ δὲν ἔστεψαν δ' ἀνθέων τὴν δούσαν τὴν γνώμην ταύτην;

Ὅλιγα δ' ἄρα ἐκ τῶν μεταγενεστέρων Ἑλληνίδων ἡγωνίσθησαν ἡρωϊκῶς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως ἡμῶν ἀγῶνα; Πλὴν τῶν γνωστῶν Σουλιωτίδων, πλὴν τῆς Μόσχως καὶ Φώτως, πλὴν τῆς Μπουμπουλίνης καὶ τῶν λοιπῶν, πολλὰ ὑπάρχουσι ἀγνωστοὶ ἡρωῖδες, ὧν τὸν βίον καὶ τὰ κατορθώματα πρώτη ἢ «Ἱστορία τῆς Γυναικός» θὰ φέρῃ εἰς φῶς, ἀφοῦ οἱ ἱστορικοὶ τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος παρεῖδον καὶ ἐλησμόνησαν αὐτάς.

Μετὰ τὸν πρῶτον ἐπὶ τὴν δούλιν ἔτι Ἑλλάδα. Τίς ἄλλος κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν τῆς νήσου Λήμου ἐξεδίωξε τοὺς πολιορκοῦντας τὴν μεγάλην τῆς πόλεως Πύλιν Τούρκους ἢ τρυφερὰ νεῆνις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀμοφύλων της; Τίς δ' ὑπερήσπισε καρτερικῶς τὴν πολιορκουμένην Κύπρον καὶ ἐπανειλημμένως ἐξεδίωξε μακρὰν αὐτῆς τὸν ἐχθρὸν, ἢ αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς;

Πολλὰς καὶ μικρὰς σελίδας καταλαμβάνει ἐν τῇ παρ' ἡμῖν ἐκδομένῃ «Ἱστορίᾳ τῆς Γυναικός» ὁ πατριωτικὸς ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ θυμασία αὐταπάρνησις τῶν γυναικῶν τῶν διαφόρων λαῶν καὶ ἐθνῶν, ὧν ἀδυνατοῦμεν καὶ τὰ ὄνόματα ἔτι αὐτὰ νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ γυνή, μεθ' ὅλον τὸν ἡρωϊσμόν, ἐν ἐν ταῖς μάχαις ὑπὲρ τῆς πατρίδος της ἀνέπτυξε, δὲν εἶναι προωρισμένη νὰ ὑπηρετῇ αὐτήν, καὶ ἐκδηλοῖ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην της διὰ τῶν φυσικῶν αὐτῆς δυνάμεων ἢ τῆς αἱματοχυσίας.

Ἄλλὰ καὶ ἔπεται ἄρα ἐκ τούτου ὅτι τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς ἀνάγκη νὰ φυγαδευθῇ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν τέκνων τῆς πατρίδος; Οἱ ἄνδρες ἐκπληροῦσι τὸ πρὸς αὐτὴν χρέος των ὑπερασπίζοντες κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τὸ ἔδαφός της ἢ οἱ ἀγρυπνοῦντες πιστοὶ καὶ ἀνοίμητοι φύλακες πρὸς προφύλαξιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν; Αἱ γυναῖκες ἔχουσιν ἐπίσης τὸ ἰδικόν των φυλακτεῖον, τὸ ἰδικόν των στάδιον, τὸ ἰδικόν των πεδίων τῆς μάχης. Αὐταὶ διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς ζωῆς των τρέφουσι καὶ προάγουσι τὸν φύλακα καὶ ὑπερασπιστὴν τῆς πατρίδος. Αὐταὶ ἐμπνέουσι εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τὴν πρὸς τὴν κοινὴν ταύτην μητέρα ἀγάπην. Αὐταὶ κατέρχονται εἰς τοὺς κερυμμένους τῆς ἐνδείας, ἀθλιότητος καὶ ἀσθενείας ἀγῶνας καὶ μάχας καὶ ἐκεῖ, φρουροὶ ἀγρυπνοὶ καὶ ἄγγελοι σωτῆρες, ἀποσπῶσιν ἀπειράριθμα θύματα καὶ ἐπαναδίδουσιν εἰς τὴν πατρίδα ὑπάρξεις, ἃς ἡ δυστυχία καὶ ἄδικοι κοινωνικοὶ νόμοι διεξεδίκουον αὐτῇ.

Παραχωρεῖτε μόνον αὐταῖς ὑμεῖς οἱ παντοκράτορες τὸ ἀδιαφιλονίκητον τοῦτο δικαίωμά των.

Ἐξασκεῖτε τὰς θυγατέρας ὡς τοὺς υἱοὺς σας καὶ εἰς τὸ καθῆκόν των τοῦτο. Διαθέσατε ἐν ἔτος πρὸ τοῦ γάμου των εἰς ἐπίσκεψιν νοσοκομείων, εὐεργετικῶν καταστημάτων, πτωχοκομείων. Ἐξοικειώσατέ τας νὰ λημονῶσιν ἐκυτὰς ὑπὲρ τῶν πασχόντων τέκνων τῆς πατρίδος, νὰ μεταβάλλωσι τὰς ἀγῶνας καὶ στιγμιαίας συγκινήσεις τῆς ἐμφύτου συμπαθείας των εἰς αἰσθητὰ διαρκῆ, ἐνεργητικῶν, ἀποτελοῦν μέρος τοῦ προγράμματος τοῦ βίου των, μέρος τοῦ φυσικοῦ προορισμοῦ των.

Μὴ ἀποποιεῖσθε αὐταῖς τὸ εὐγενέστατον τῶν αἰσθημάτων τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης. Τοῦτο εἶναι καὶ ἄδικον καὶ ἀντιπατριωτικόν.

Ἐάν δ', ὡς ἐκ τῆς πλημμελοῦς ἐνατροφῆς, ἦν παρέστετε εἰς τὴν σύγχρονον Ἑλληνίδα, δὲν βλέπετε ἐν αὐτῇ τὸ ἰδεώδες τῆς πατριώτιδος, ἐπανορθώσατε τὸ κακὸν τοῦτο διὰ τὴν νέαν τοῦλάχιστον γενεάν. Συνδέσατε τὴν μητέρα Ἑλλάδα μετὰ τῶν θυγατέρων της διὰ σειράς καθηκόντων θυγατρὸς ἀπεναντι μητρός. Ἡ εἰκὼν τῆς πατρίδος ζῆ ἐπὶ τόσον εἰς τὰς καρδίας μας, ἐφ' ὅσον αὕτη ἐπισπᾶται τὴν μέριμναν καὶ φροντίδα μας, ὅτε καὶ καθίσταται ἀντικείμενον ἐπιβαλλομένης πρὸς ἀγάπης καὶ λατρείας. Ἀγαπῶμεν πάντοτέ τι, ἐν σχέσει πρὸς ὅ,τι στερούμεθα ὑπὲρ αὐτοῦ.

Συνδέσατε λοιπὸν τὸν βίον τῆς γυναικὸς διὰ τοῦ ἱεροῦ δεσμοῦ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ὑποχρεώσεών της, καὶ αἱ ὑπὲρ αὐτῆς ἐκδουλεύσεις της ἔσονται, ἂν οὐχὶ ὑπέρτεροι, βεβαίως ὁμῶς ἴσαι πρὸς τὰς ὑμετέρας.

ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΗΛΙΑ ΚΟΥΣΚΟΥΡΗ

Α'

Μόνον ἡ χρονολογία τῆς γεννήσεως τῆς Πολυτίμης Κουσκούρης ἀρκεῖ, ἵνα ἀποδείξῃ τὸ πολυκίμανον τῆς παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας. Ἐγεννήθη ἐν Μιστρᾷ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1820. Διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ αὐτῆς, μορφωτῆς τῆς τρυφερᾶς παιδικῆς ψυχῆς της ἐγένετο ἡ ἐνθερμος καὶ πατριωτικὴ τῶν γονέων της αὐταπάρνησις, αἱ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος θυσίαι καὶ στερήσεις, εἰς ἃς ὁ πατήρ, εἰς τῶν πρωτογενῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τὰ ἴδια τέκνα ὑπέβαλλεν ἵνα συντηρῇ ἑκατὸν παλληκάρια. Τῇ βοήθειᾳ τούτων συνέλαβε τὸν Δράμαλην καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ νεαρὰ Σπαρτιάτις εὕρισκεν ἀπόλαυσιν καὶ ἀληθῆ τέρψιν μόνον ὁσάκις ἐκαθάριζε καὶ ἐγυάλιζε τὰ ὄπλα τοῦ πατρὸς της, καὶ ὅταν κρυφίως ἐπρομηθεύετο βιβλία, εἰς τὴν μελέτην τῶν ὁποίων μετὰ τόσου ἐπεδίδητο πόθου. Ὅτε δ' ἡ ἐκ τῶν μακρῶν τοῦ πολέμου περιπετειῶν ἐπελθοῦσα ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτῆς ἐνδεῖα καθίστα προβληματικὴν καὶ τὴν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων αὐτῇ προμήθειαν, ἡ Πολυτίμη γλυκεῖα καὶ καρτερικὴ ὑπέμενε ἀνδρικῶς πᾶσαν στέρησιν, ὑπερηφανουμένη μάλιστα διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος γλυκείας ἐκεῖνας δοκιμασίας.

Ἐάν δ' ἡ Πολυτίμη Κουσκούρη ὡς ἐκ τοῦ νεαροῦ τῆς ἡλικίας της δὲν καταλέγεται μετὰ τῶν ἡρωίδων τοῦ 1821, ἐάν δὲν ἐζώσθη τὸ ξίφος καὶ μετὰ τὸ ὄπλον ἐπ' ὧμου δὲν ὑπερησπίσθη ὡς αἱ Σουλιώτιδες ἀδελφαὶ της τὴν ἀγωνιζομένην τότε Πατρίδα, εἰργάσθη ὅμως ὑπὲρ αὐτῆς εὐθύς μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν μετ' ἴσης αὐταπαρνήσεως καὶ στοργῆς, μετ' ἴσου ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Ἐξἄκολουθοῦσα νὰ ἀσχολῆται εἰς τὰς προσφιλεῖς αὐτῇ σπουδὰς, ἡδιαφόρει διὰ τὰς ἐπιπλήξεις τῆς μητρός της καὶ τὰς συνεχεῖς ποινὰς, εἰς ἃς ὑπεβάλλετο, διῆτι χάριν τῶν φυλάκιδων ἐγκατέλειπε τὴν ραπτικὴν καὶ τὰς οἰκιακὰς ἐνασχολήσεις. Σημειωτέον ὅτι καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἐκεῖνα ἔτη τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος τὰ γράμματα ἰερωῦντο ἐπιβλαβῆς διὰ τὰς γυναῖκας πολυτέλεια καὶ μετὰ λύπης οἱ γονεῖς τῆς Πολυτίμης παρηκολούθουν τὴν μετ' ἀρακάτου ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὴν παιδείαν ἐπίδοσιν της. Πεισθέντες ἐν τού-

τοῖς περὶ τοῦ ἀδυνάτου τῆς διορθώσεως αὐτῆς, τὴν ἀφήκαν ἐλευθέραν νὰ διέρχεται ἡμέρας καὶ νύκτας μετὰ τὸ βιβλίον ἀνά χειράς.

Μόλις τὸ 18ον τῆς ἡλικίας της ἀγούσα ἐδήλωσεν ἡμέραν τινὰ εἰς τὸν πατέρα της ὅτι ἦτο ἐτοίμη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν τότε ἐν Ναυπλίῳ κεντρικὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ὑποβληθῇ, πρώτη τότε αὐτῇ γυνή, εἰς διδασκαλικὰς ἐξετάσεις.

Ὁ πατήρ της ἦτο ἀτόχος πολλῶν ἀριστείων καὶ ἐπαίνων, ἀλλ' οὐδέποτε κατεδέχθη νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν τότε κυβερνήσιν τὴν μαστιζοῦσαν τὴν οἰκογένειάν του ἐνδεῖαν. Οὐδεμίαν δέ ποτε ἤτήσατο ὑλικὴν ἀποζημίωσιν διὰ τὰς θυσίας, εἰς ἃς ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος εἶχεν ὑποβληθῇ. Ἡ τῆς θυγατρὸς ἰδέα πρὸς ἀποκτικὴν διδασκαλικὴν πτυχίον τῷ ἀπεκαλύπτετο πρώτην ἡδὴ φοράν· σήμερον δὲ μόνον ἐννοεῖ ὅτι ἡ παιδεία αὐτῆς ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ χρήσιμος καὶ ἐξασφαλίσῃ τοῦλάχιστον τὰς πρώτας καὶ μᾶλλον ἐπιγούσας ἀνάγκας τῆς πενομένης οἰκογενείας του.

Ὅθεν μετὰ χαρᾶς ἐπέτρεψεν αὐτῇ νὰ μεταβῇ εἰς Ναύπλιον καὶ προσέλθῃ πρὸς τὸν τότε διευθύνοντα τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους ἀοιδίμον Κοκκίνην, παρ' οὗ καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐξεταστικὴν δοκιμασίαν, τυχούσα διδασκαλικοῦ πτυχίου. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἡ Πολυτίμη Κουσκούρη διορίζετο εἰς τὸ ἐν Ναυπλίῳ παρθεναγωγεῖον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. $\frac{1821}{1821}$ Β. Δ. ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3 Μαΐου 1837.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ Πολυτίμη ἐγένετο ὁ προσφιλέτης προστάτης καὶ τὸ εὐγενὲς τοῦ οἴκου στῆριγμα, ἀνταλοῦσα καθ' ὅλοκληρίαν τὴν διατήρησιν καὶ ἐν πᾶσι εὐθύνην καὶ μέριμναν τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας της. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δῆμος Ναυπλίου, πτωχὸς τότε, ἠδυνάτει, νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς ἃς ὑπὲρ τῶν σχολείων ἀνελάμβανεν ὑποχρεώσεις, ἡ Πολυτίμη Κουσκούρη ἀνέλαβε καὶ ἰδιαιτέρως, ἐν Ναυπλίῳ παραδόσεις, δι' ὧν πᾶσαν ἱκανοποιεῖ ὑλικὴν τῆς οἰκογενείας ἀνάγκην.

Εἰργάζετο λοιπὸν ἐν τῇ σχολῇ μέχρι τῆς τετάρτης μ. μ. ὥρας, μέχρι βαθείας δὲ νυκτὸς ἐξηκολούθει τὰς ἰδιαιτέρας παραδόσεις της. Ἀνθρᾶ καὶ ἀκμαία ἐκ τῆς χαρᾶς, ἦν τοιαύτη εὐγενὴς τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσις παρεῖχεν αὐτῇ, οὐδεμίαν ἠσθάνετο ἐξάντησιν ἐκ τῆς νυχθημέρου ταύτης καὶ διαρκοῦς ἐργασίας. Ὡς ἐκ τῶν σωζομένων χειρογράφων της ἐξάγεται, ἡ Πολυτίμη εὕρισκε ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν κόπων τῆς ἡμέρας εἰς τὰς προσφιλεῖς της σπουδὰς καὶ μελέτας, παρτεινομένης πάντοτε πέρα τοῦ μεσονυκτίου.

Ἡ εἰς τὰ γράμματα ἐπίδοσις δὲν ἀπησχόλει μόνον τὴν πλουσίαν διάνοιαν τῆς Πολυτίμης Κουσκούρης, ἥτις καὶ τὰς μούσας μετὰ λατρείας ἐθεράπευεν, ἀσχολουμένη ἐπιτυχῶς εἰς τὴν στιχογραφίαν καὶ τὴν ζωγραφικὴν, καὶ τὰς οἰκιακὰς δὲ ἐνασχολήσεις δὲν παρημέλει, καὶ τὴν βελόνην μετὰ πολλῆς ἐχειρίζετο δεξιότητος, ἐργαζομένη λεπτότατα καὶ ὠραία χειροτεχνήματα.

Ἡγάπα περιπαθῶς τὴν φύσιν, ἐλάτρευε τὰ ἄνθη, τὸ δὲ μικρὸν δωμάτιόν της ἔβλεπε πάντοτε εἰς κηπάριον, ἐνῷ συνείθιζε νὰ μεταβαῖν πρὶν ἢ κατακλιθῇ. Ἐκεῖ ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς τῇ συνοδείᾳ τῆς κιθάρας της, ἦν τόσῳ παθητικῶς ἀνέκρουεν, ἔψαλλε γλυκύτατα καὶ συγκινητικώτατα, ἀναπέμπουσα αἶνον εὐλογίας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν διέποντα τὰ πάντα Πλάστην.

Ἡ βασίλισσα Ἀμαλία, διερχομένη ποτὲ ἐκ Ναυπλίου καὶ

ἐπισκεφθεῖσα τὸ ὑπὸ τῆς νεαρᾶς κόρης διευθυνόμενον τότε σχολεῖον, ἐξεπλάγη τόσον διὰ τὴν ἀρίστην λειτουργίαν αὐτοῦ, ὥστε εἰς ἐνδειξιν τῆς εὐσεβείας της τῇ ἐδώρησε μικρὰν πόρπην, ἣν ἡ ἀγαθὴ ἀνασσα ἔφερε πάντοτε ἐπὶ τοῦ στήθους της. Παρηγγεῖλε δὲ τῷ ὑπουργεῖῳ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὅπως εὐαρεστούμενον τὴν προκάγῃ εἰς τὸν Β' βαθμὸν δημοδιδασκάλου, ὅπερ καὶ ἐπραξέ διὰ τοῦ ὑπ' $\frac{265}{171}$ Κατ. 265 καὶ ἡμερο-

μηνίαν 4 Νοεμβρίου 1837 διπλώματος, ἀφοῦ τὴν καθυπέβαλεν εἰς ἐξετάσεις ἐνώπιον τοῦ διευθυντοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Ναυπλίῳ γυμνασίου.

Τὴν 10 Ἀπριλίου 1840 ἐβραβεύθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν σχολείων διὰ βραβείου χορηγηθέντος παρὰ τῆς Φιλειπ. Ἐταιρείας τοῦ Ἀρσακείου καὶ συνισταμένου ἐκ βιβλίων καὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 302 συγχαρητηρίου ἐγγράφου τοῦ ὑπουργείου. Τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1845 μετετέθη εἰς Πειραιᾶ διὰ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀφήσασα ἐν Ναυπλίῳ ὠραιότατας ἐντυπώσεις, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς εὐχαριστηρίων ἐγγράφων τῶν τε ἀρχῶν καὶ ἰδιωτῶν, ἅτινα ἔχω εἰς χειράς μου, καὶ ὧν τὸ τελευταῖον, ἔχει οὕτω: — «**Ὁ Δῆμαρχος Ναυπλιέων πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε δημοδιδασκαλὸν Ναυπλίας κυρίαν Πολυτίμη Κουσκούρη.** ἀρ. $\frac{1820}{1841}$. Ναύπλιον τὴν 23 Νοεμβρ. 1845:

Πληροφρονηθέντες καὶ ἰδόντες τὴν ἐντεῦθεν μετάθεσιν σας ἡμεῖς τε καὶ οἱ συμπολιταὶ μας ἐλυπήθημεν διότι στερεῖται ἡ σπουδάζουσα νεολαία τῆς πόλεώς μας τῆς φιλοτίμου καὶ πατρικῆς διδασκαλίας σας.

Ὅθεν δρᾶττομεν τὴν εὐκαιρίαν ταύτην διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ὀφειλομένην ὕμιν ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν μας καὶ τῶν παρ' ὑμῶν διδασκόντων κορασιῶν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην διὰ τοὺς ὁποίους καθ' ὅλον τὸ ὄκταετὸς διάστημα τῆς ἐνταῦθα διδασκαλικῆς ὑπηρεσίας σας κατεβάλατε κόπους ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς νεολαίας μας, τὴν ὁποίαν κοσμίως ἐπαιδαγωγήσατε σύμφωνα μετὰ τὰς εὐχὰς καὶ προσδοκίας ὄλου τοῦ δήμου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Πειραιεὶ ἐπίσης ἐργασθεῖσα ἐπὶ τινὰ ἔτη, ἠκολούθησε τὸν αὐτὸν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν της ζῆλον καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν της ἐστέρθησαν πάντοτε ὑπὸ ἐπιτυχίας. Τὴν 2 Αὐγούστου 1849 ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ὁ διευθυντὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων, παρευρεθέντες εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς Δημοτικῆς Σχολῆς Πειραιῶς, ἐξέφρασαν δημοσίᾳ τὴν εὐαρέσειάν των καὶ εἰς ἐνδειξιν προήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν βαθμὸν ἐπαρχιακῆς διδασκάλου.

Τὴν 15 Σεπτεμβρίου τοῦ 1851 προσεκληθῆν νὰ διοργανώσῃ καὶ διευθύνῃ τὴν κατὰ πρῶτον ἐν Ἀθήναις ἰδρυομένην σχολὴν τῶν κορασιῶν τοῦ δήμου. Τὴν 4 Ὀκτωβρίου 1851, ἡμέραν ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρμοδίων, ἐξέτασαντες τὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς διοργανωθέντος σχολείου, ἐξέφρασαν αὐτῇ τὴν εὐαρέσειάν των καὶ προεβίβασαν εἰς ἃ τάξεως νομαρχιακὴν διδασκαλόν.

Ἡ διοργάνωσις καὶ διεύθυνσις τῆς σχολῆς ταύτης ὑπερέβη

τάς προσδοκίας τῶν τε ἀρχῶν καὶ πολιτῶν, προσλαβούσα ἱκανὰς διδασκαλίσσας καὶ διδασκάλους, βοηθουμένη δὲ καὶ ὑπὸ τῆς ὑποδιοιουμένης καὶ ἀξιολόγου συνεργατικῆς τῆς κυρίας Μαρίας τῆς Ἀνδριέτου (νῦν χήρα ἰατροῦ Προινάρη), ἐσχημάτισε κατ' ἀρχὰς νηπιαγωγεῖον καὶ ἀλληλοδιδασκτικόν, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου συνδιδασκτικὸν καὶ τρεῖς τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ὁπόθεν καὶ ἐξήρχοντο μαθήτριάς πτυχιοῦχοι· αἱ ἐν τῷ σχολεῖω τούτῳ ἐγγεγραμμένοι τότε μαθητρίαι ἀνήρχοντο εἰς 1200.

Μὴ φροντίζουσα μόνον περὶ τῆς πνευματικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν κορασιῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς μορφώσεως τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἥθους καὶ περὶ τῆς ὑγιεῖς ἀναπτύξεως τῶν σωμάτων, εἰσέταξε τὰ μαθήματα τῆς μουσικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, τοῦ χοροῦ καὶ τῆς γυμναστικῆς. Πλὴν τῆς γενικῆς ἐπιβλέψεως εἶχεν ἀναλάβει καὶ τὴν παράδοσιν τῶν μαθηματικῶν εἰς τὰς ἑλληνικὰς τάξεις καὶ τὴν τοῦ Ὁδηγοῦ, διδασκόμενου τότε ἀντὶ τῆς σήμερον Παιδαγωγικῆς.

Αἱ ἐκ διαφόρων σχολείων ἐξερχόμεναι ὤφειλον νὰ φοιτήσωσιν ἐκεῖ ἐπὶ τινὰ χρόνον, ὅπως ἀκολουθήσωσι τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς σχολῆς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐχρημάτισε καὶ μέλος τῆς ἐξεταστικῆς τῶν διδασκαλισσῶν ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὰς πρώτας θερινὰς ἐξετάσεις τῶν κορασιῶν, περὶ τὰ 1852, παρευρέθη καὶ ἡ βασιλίσσα Ἀμαλία, ἥτις καὶ πάλιν τῇ ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσειάν της. Τὸ αὐτὸ ἐπραξεν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηνῶν, ἥτις καὶ συνώδευσε τὸ συγχαρητήριον ἐγγράφον της μὲ σπουδαῖον χρηματικὸν ποσόν. Ἡ Πολυτίμη Κουσκούρη, ἀγαπώμενη ὑπὸ τῶν συναδέλφων καὶ μαθητριῶν της καὶ προσελκύσασα τὴν δικαίαν ἐκτίμησιν πολλῶν γονέων, παρεκλήθη νὰ παραλάβῃ τὰ τέκνα τῶν οἰκόσιτα, ὅπερ καὶ ἐπραξεν ἐν τῷ οἴκῳ της, διότι ἡ σχολὴ δὲν ἐδέχετο ἐσωτερικὰς μαθητρίαις. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τῆς μητρὸς της Φλωρεντίας Κουσκούρη, τὸ δὲ χεῖριστον πάντων, ὁ θάνατος τοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ της Ἀλ. Πάλλη, καταλιπόντος ἄνευ πόρου ζωῆς τὴν μεγαλειτέραν αὐτῆς ἀδελφὴν μετὰ τεσσάρων ἀνηλικῶν τέκνων. Νέαι πάλιν εὐθύναι καὶ βάρη ἐπεβάλλοντο εἰς τὴν γενναίαν αὐτῆς ψυχὴν. Ἄλλ' ἡ Πολυτίμη δὲν ἐπτοεῖτο. Ἐγνώριζε νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὴν δυστυχίαν, νὰ ἐργάζεται ἀκαμάτως καὶ νὰ παλαίῃ κατὰ πάσης τῆς τύχης ἐπιδρομῆς. Ἐνηγκαλίσθη λοιπὸν μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν ἀγαθότητος τὰ ἀνήλικα ὄρφανὰ καὶ δὲν τὰ ἐγκατέλιπεν ἢ ὅτε τύχη εὐνοϊκώτερα ἐμειδίασεν αὐτοῖς.

Μεθ' ὅλας δὲ τὰς πολυειδεῖς εὐθύναις καὶ μερίμνας ταύτας, μεθ' ὅλους τοὺς ὁσημέραι διπλασιαζομένους κόπους της, δὲν παρημέλησε τὰς μελέτας της. Ἐξέμαθε τὴν γαλλικὴν καὶ ἰταλικὴν καὶ κατεγίνετο εἰς ἐκμάθησιν τῆς γερμανικῆς. Πολλὰ της ἄρθρα πρωτότυπα ἢ μεταφράσεις εὐρίσκονται ἐν τοῖς τότε ἐκδομένοις περιοδικοῖς «Εὐτέρπη» καὶ «Πανδώρα». Πολλάκις ἐδημοσίευσεν διδασκτικὰ ἢ τερπνὰ βιβλία, ὡς τὸ περὶ ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου, ὁ Κυνηγὸς καὶ ἄλλα, ἅτινα ἐξηγητήθησαν καθ' ὅλοκληρίαν. Τὸ τελευταῖόν της ἔργον, πρὸ τοῦ θανάτου της ἐκδοθέν, ὑπῆρξεν ἡ Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μετὰ τοῦ σχετικοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου, ὃν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν βασιλίσσαν Ἀμαλίαν, ἥτις τὴν ἀπελάει φίλην της. Καὶ ἡ μεγάλη Κυρία τῆς τιμῆς κ. Μπλουσκῶφ ὑπῆρξεν εἰλικρινε-

στάτῃ φίλη τῆς Πολυτίμης· συχνότατα τὴν ἐπεσκέπτετο, τὴν ἐδέχετο δὲ πάντοτε εἰς τὸ μικρὸν τῆς ἰδιαίτερον δωμάτιον, συνειθίσε δὲ νὰ τὴν ἀποκαλῆ ἑγγονὴν της.

Ἐκ τῶν βιβλίων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐδωρήσατο εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ εὐχαριστηρίου ἐγγράφου τοῦ πρυτάνεως· ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ἀρσάκειον, οὗτινος ὑπάρχει τὸ εὐχαριστήριον ἐγγράφον.

Πολλοὶ ἐκ τῶν φιλολόγων μας ἐξετίμων μεγάλως τὴν Πολυτίμη Κουσκούρη, ἰδίᾳ ὁ Φίλιππος Ἰωάννου καὶ Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος. Ἡ συγγραφεὺς Δώρα δ' Ἰστρία, διαβαίνουσα ἐξ Ἀθηνῶν, ἐζήτησε νὰ τὴν γνωρίσῃ, ἰδοὺ δὲ τί περὶ αὐτῆς ἀναφέρει εἰς τὸ σῦγγραμμά της «Ἡ περιήγησίς μου ἐν τῇ Ἀνατολῇ» :

«Νεαῖνίς τις ἐκ Σπάρτης, ἀποσπασθεῖσα ὑπὸ τῆς χολέρας ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἄξια ἰδιαίτερας μνείας ἐν τῇ περιληπτικῇ ταύτῃ ἀπαριθμῆσαι. Ἡ δεσποινὴς Πολυτίμη Κουσκούρη, ἥς ἡ πολυμαθία θὰ ἐτίμα πάντα σοφόν, διήθουσε τὴν δημοτικὴν σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ ἐπιγραφόμενον σῦγγραμμά της : Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μετὰ σημειώσεων καὶ παραπομπῶν εἰς τὰς ἀρχαίας πηγὰς. Ἀθῆναι, 1854 εἶναι ἄριστα κατηρητισμένον. Ἡ συγγραφεὺς εὖρε τὸ μέσον νὰ καταστήσῃ αὐτὸ τερπνότερον καὶ κινουῦν τὸ ἐνδιαφέρον, ἀναμιμνήσκουσα, ὅσακις παρουσιάζεται αὐτῇ ἡ κατάλληλος εὐκαιρία, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον παρελθόντος, δικαίως προσφιλοῦς τοῖς Ἑλλησιν. Ἀγαπᾷ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὅτι ὁ ἥλιος τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατηύγαζεν ἄλλοτε σύμπασαν τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον μέχρι τοῦ Βοσπόρου, ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου, καὶ τῆς Λιβύης μέχρι τοῦ κόλπου τοῦ Ἀδρια καὶ τοῦ Ἰστρου».

Ὀλίγον πρὶν ἡ χολέρα ἐρημώσῃ τὰς Ἀθῆνας ὑπανδρεύθη ἡ προτελευταία ἀδελφὴ της Πηνελόπη μετὰ τοῦ ἐν Μαγχεστρίᾳ Χρήστου Παρμενίδου, ὥστε δὲν τῇ ἔμειναν πλέον, εἰμὴ ὁ γέρον πατὴρ της καὶ ἡ μικρὰ της ἀδελφὴ Εὐφροσύνη, ἣν ὑπερηγάπα καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαιδεύσιν παρεδόθη. Ἀπαλλαγείσα οὕτω τῶν μεγάλων οἰκογενειακῶν φροντίδων, ἀπεφάσισε νὰ δεχθῆ τὴν πρὸ ἔτους προσερχθεῖσαν ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας ὑποτροφίαν, αὐτῆς μὲν εἰς Γερμανίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ περαιτέρω ἐκπαιδεύσιν της, τῆς δὲ ἀδελφῆς της Εὐφροσύνης εἰς Ἰταλίαν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ζωγραφικῆς τέχνης, εἰς ἣν μεγάλην ἐδείκνυεν αὐτὴ κλίσιν. Πλὴν ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει. Ἐνῶ ἡ δυστυχὴς Πολυτίμη ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ πλάττουσα τὰ ὠραιότερα ὄνειρα διὰ τὸ μέλλον, ἡ πανωλέτεια χολέρα τοῦ 1854 ἀνῆρπασεν αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος πατρὸς της, καὶ ἐν μιᾷ ὀδυνηρᾷ στιγμῇ κατεστράφησαν τόσοι πόθοι, τόσαι ἐλπίδες, τόσα ὄνειρα!

Ἡ οἰκογένειά της καὶ τὸ ἔθνος ἐθρήνησαν τὸν θάνατον τῆς νέας Πολυτίμης. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔστειλε τὸ ἐξῆς συλλυπητήριον ἐγγράφον εἰς τὸν πατέρα της.

Πρωτ. 11423 Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 96οῦ 1854.
Διευκ. 2324

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Πρὸς τὸν κύριον Η. Κουσκούρη.

Τὴν στέρσιν τῆς θυγατρὸς σας, τῆς μακαρίτιδος Πολυτίμης Κουσκούρη, πολὺν χρόνον θέλει πενθεῖ ἡ δημοδιδασκαλία, στερουθεῖσα μίαν τῶν ἱκανωτέρων καὶ προθυμοτέρων διδασκαλισσῶν. Ἀπονέμοντες διὰ τοῦ παρόντος δημοσίᾳ τὸν ὀφειλόμενον εἰς τὴν μνήμην τῆς μακαρίτιδος ἔπαινον διὰ τὴν ἐπὶ δεκαπενταετίαν συνεχῆ καὶ ἀνεπίληπτον ὑπηρεσίαν, χορηγοῦμεν ὑμῖν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐλευσομένου ἔτους ὡς μικρὸν δείγμα τῆς εἰς τοὺς μετὰ ζήλου ὑπηρετοῦντας ὀφειλομένης ὑπὸ τοῦ δημοσίου εὐγνώμοσύνης, 200 δραχμὰς, ἐπιβυλασσομένοι νὰ πράξωμεν εἰς ἀρμοδιωτέρας περιστάσεις ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, ἥτις δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει βαδίσει τὰ ἴχνη της, πᾶν ὅ,τι δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ πρόθεσιν καὶ καθῆκον ἔχει νὰ τιμᾷ καὶ διακρίνῃ τοὺς προθύμους καὶ μετὰ ζήλου τὸ κοινὸν ὑπηρετοῦντας καὶ ζῶντας καὶ τελευτήσαντας.

Ὁ ὑπουργός.

Π. Ἀργυροπούλου.

Τοιαύτη ἡ εὐεργέτις καὶ προστάτις τῆς μητρικῆς μου οἰκογενείας, ἡ προσφιλεῖς τῆς μητρὸς μου ἀδελφὴ Πολυτίμη Κουσκούρη, ἥς ἡ μεγάλη καρδιά, τὰ εὐγενέστερα ἀείποτε τῶν αἰσθημάτων ἐκουφόρησε καὶ ἔθρεψεν. Γλυκεῖα καὶ συμπαθῆς πρὸς πάντα δεόμενον ὑποστηρίξεως καὶ προστασίας, φιλεργος, ἀκαταπόνητος καὶ ἀτρομήτως ἀντιμετωπίζουσα τὴν ἀμειλίχως καταδιώκουσαν αὐτὴν τύχην, οὐδέποτε ἀποθαρρυνόμενη, οὐδέποτε μεψιμοιροῦσα, ἐπετᾶσα τὴν ἀμέριστον τῆς οἰκογενείας της λατρίαν καὶ ἀφοσίωσιν, τὴν ὑπόληψιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν εἰλικρινῆ φιλίαν γυναικῶν μεγάλης φιλολογικῆς μορφώσεως.

Αἱ Ἀγγίλιδες μίς Ἄννα Γκέρνεϋ καὶ Μαρία Κόρκ ἐτίμησαν αὐτὴν διὰ τῆς φιλίας των, μεθ' ὧν μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου της ἦτο εἰς τακτικὴν ἀλληλογραφίαν. Ἡ Μαρία Μ. Τσαμαδοῦ ἐγένετο ἐπίσης ἐπιστήθιος φίλη της, πρὸς αὐτὴν δὲ καὶ πρὸς τὴν Μιρίαν Κόρκ φαίνεται ὅτι ἀφιέρωτο ἔργα της. Ἀγνωστον ἂν ἐπρόφρασε νὰ δημοσιεύσῃ τὰ ἔργα ταῦτα.

(Κέρκυρα)

Φλωρεντία Φουντουκλή

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΜΗΤΕΡΑ ΖΗΤΟΥΣΑΝ ΟΔΗΓΙΑΣ
διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων της.

Ζητεῖτε, κυρία μου, νὰ συνοψίσωμεν ἐν εἰδει φιλικῆς ἀνταποκρίσεως ὅ,τι γινώσκωμεν ἐν γένει περὶ τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς ἀντροπῆς τῶν τέκνων, ὁρμηθῆναι εἰς τοῦτο, ὡς λέγετε, ἀπὸ τοῦ τελευταίου περιλήξιμου ἄρθρου μας.

Ἀδυνατοῦμεν βεβαίως νὰ εἶμε ἀποποιηθῶμεν, καὶ διότι γνωρίζομεν ὅτι διεργηθεὶτε γενικὸν πόθον πολλῶν ἀναγνωστῶν μας καὶ διότι τρέφομεν ἄπειρον ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν πρὸς ὑμᾶς, τὴν εὐγενεστάτην τῶν μητέρων.

Θέλομεν δὲ καταβάλλει πᾶσαν φροντίδα, ἵνα ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς προσδοκίας σας. Ὡς προσπαθήσωμεν νὰ εἶμεθα σαφεῖς καὶ καταληπταί, καὶ θὰ ἐκλέξωμεν τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα θέματα εἰς πᾶσαν φιλοστοργὸν καὶ εὐαίσθητον μητέρα. ἥτις, ὡς ὑμεῖς, ἐπιθυμεῖ νὰ περιστοιχίσῃ τὴν παιδικὴν κοιτίδα διὰ πάσης συνετῆς προφυλάξεως, ἐξασφαλίζούσης τὴν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν εὐδαιμονίαν τῶν μικρῶν.

Ἐν τῇ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος δημοσιεύσει μελέτη μα-

ἐξητάζομεν τὸ λίκνον ὑπὸ φυσικὴν καὶ ὑγιεινὴν ἔποψιν. Ἀλλὰ πλὴν ἐκείνης ὀφείλει καὶ ἡ ἠθικὴ, πολλῶν ἀνωτέρα, πολλῶν εὐγενεστέρα. Ἐν τῇ τρυφερᾷ ἐκείνῃ κοιτίδι τοῦ τοῦ μικροῦ συναισθάνεται τὴν διπλὴν ἐπίδρασιν τοῦ νέου κόσμου, ἐν ᾧ μόλις καὶ πρὸ ὀλίγου εἰσῆλθεν. Ἐς τὸ φυσικόν, οὕτω καὶ τὸ ἠθικὸν μέρος τοῦ παιδὸς ὀφίσταται τὴν ζήνην ἐνέργειαν τῶν πρώτων ἐντυπώσεων.

Ἡ ἔνθαξις αὕτη τοῦ μεταβλητοῦ τῆς ζωῆς εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἀνκνόμενος, ὅσον ἄνευ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος θὰ ἦτο ὡς ὁ σίδηρος ὑπὸ τὴν ρίνην, ὁ χρυσὸς ἐν τῷ χυνευτηρίῳ, ὁ ἀδάμας ὑπὸ τὴν σμίλῃν. Ὡς ἔμενε πάντοτε ὕλη ἀκατέργαστος.

Ἀξίωμεν τὸ μικρὸν μῆνός τινας μετὰ τὴν γέννησίν του, ὅτε τὸ πνεῦμά του δοκιμάζει νὰ ἀπαλαχθῇ τῶν πυκνῶν νεφῶν τῶν αἰσθησῶν καὶ ζητεῖ νὰ ἐκχύσῃ τὴς πρώτας αὐτοῦ ἀκτῖνας. Ὅσα στιγμὴ ἐκστάσεως καὶ ἐνθους μαγείας διὰ τὴν μητέρα! Ὑμεῖς αὐτῇ, κυρία μου, μήτηρ προνομιούχος, ἣν ἡ θεὰ φέρεται ἐπρόκεισε διὰ τῶν ἀπειραριθμῶν εὐεργετικῶν δώρων της, ἐνθυμηθεὶτε βεβαίως πάντοτε τὴν ἀθήσαν ἐκπληξίαν, ἣν ἐξεδήλου τὸ παιδικὸν βλέμμα του, ὅτε οἱ ὀφθαλμοὶ του ἤρξαντο διακρίνοντες τὰ διάφορα ἀντικείμενα. Δὲν θὰ λησμονήσητε βεβαίως ποτὲ τὸ φιλοστοργότατον ἐκεῖνον πρῶτον μειδίματά του, εἰκόνα πιστὴν τῆς γλυκύτητος, τῆς συμπαθείας καὶ τῆς εὐτοχίας του.

Ἄλλ' εἴθε ἡ ἀγαθώτερα καὶ εὐγενεστέρα τῶν μητέρων, ἔχετε ἄρα τέκνα κληρονομήσαντα παρ' ὑμῶν πᾶσαν τὴν ἀγαθότητα τῶν αἰσθημάτων σας, πᾶσαν τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς σας. Αἱ ψυχικαὶ ἀρεταὶ τῆς μητρὸς ἀποτελοῦσι τὴν ὠραιότεραν ἀνοῖξιν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ παιδός. Ἄλλ' ἐπέρχονται αἱ κακαὶ ἐντυπώσεις, αἵτινες ὡς ὑπόγειοι δηλητηριώδεις ἀτμοὶ ἐπ' οὐρανῶν ἐπιπέτουν ἐν τῇ αὐτῇ τὴν ὑπαρξίν τοῦ νεογνοῦ. Ἡ ἀνατροφή δὲν δύναται δυστυχῶς νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ὀφθαλμῶν ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὡς τὰ δραστηώτερα καὶ συντελεστικώτερα φάρμακα δὲν ἀποκαθίστασι δυστυχῶς ὑγιάν καταστραφεῖσαν, ἐλλείψει διαίτης ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῆς ζωῆς. Αὕτη εἶναι ἡ φυσικὴ φορὰ τῶν πραγμάτων, ἣν οὐδεὶς θέλει δυνηθῆ νὰ μεταβάλῃ ποτέ.

Τὴ δὲ νὰ εἴπῃ τις, ὅτε αὕτη ἡ μήτηρ, ὡς ἐκ τῆς παρημελημένης ἀγωγῆς της καὶ τῆς παχυλῆς ἀμαθείας της, ἀναλαμβάνει νὰ διαστρέψῃ τὴν εὐγενῆ φύσιν, νὰ ἐμπνεύσῃ αἰσθητικὰ ὡς τὸ τοῦ φόβου, τῆς δειλίας, τῆς ὀργῆς, τῆς ἐπιμονῆς, τῆς σκληρότητος, τῆς ματαιοφροσύνης εἰς τὴν ἀθήσαν παιδικὴν ψυχὴν;

Καὶ νομίζομεν ἀκριβῶς, ὅτι βλέπομεν νέαν ἀφελῆ μητέρα, ζητοῦσαν νὰ ἠθικοποιήσῃ καὶ συνετίσῃ τὸ κλαυθμηρῶδες μικρόν της διὰ τοῦ φρικωδέστερου καὶ μᾶλλον ἀποτροπαίου τρόπου. Ἰδοὺ αὕτη καλύπτουσα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον διὰ μέλανος ὑφάσματος, ἀγρίως ἐκπέμπουσα μυκηθμοὺς καὶ ἀποτροπαίους ποιοῦσα χειρονομίας. Εἶναι ὁ μ π α μ π ο ὕ λ α ς, ὁ κακὸς αὐτὸς δαίμων τῶν μικρῶν.

Τὸ δυστυχὲς παῦσι ἀρχυτα τοὺς θρήνων, ὠχρίων καὶ ἐρυθρίων ἐναλλάξ, καὶ καταλαμβανόμενον ὑπὸ πανικοῦ συνταράσσοντος σύμπαντα τὸν ὄργανισμὸν του.

Ἡ ἀνόητος μήτηρ θριαμβεύει. Ἐπέτυχε τοῦ ποθομένου. Τὸ μικρόν τρέμει πρὸ τοῦ μ π α μ π ο ὕ λ α ς, καὶ ἡ ἰδέα μόνον τῆς ἐμφανισέως του τὸ κάμνει νὰ γίνηται ἄλλαν.

Μόλις τὸ μικρὸν ἀποκοιμηθῆ, ἀρχίζει συνταρασσόμενον ἐν τῷ ὕπνῳ του, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τρομεροῦ ὄνειρου, ἐν ᾧ ὁ ἦρωας εἶναι ὁ μ π α μ π ο ὕ λ α ς. Περιστρέφεται ἐν τῷ λίκνῳ του, ἀγωνιᾷ, σπαράσσει, καὶ ἀφυπνίζεται μετὰ τὸ πρόσωπον φρικωδῶς συνεσπασμένον, περιρροῦμενον ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος. Εὐτυχὲς ἐάν ἐν τῇ καθ' ὕπνον ἀγωνίᾳ του ταύτῃ δὲν καταληφθῆ ὑπὸ σπασμῶν, ὅτε ἡ ἀποθνήσκαι ἢ μὲναι ἐπὶ ζωῆς ἀνάτηρον.

Τοιαύτη ἡ φυσικὴ μόνον βλάβη, ἡ προκύπτουσα ἐκ τοῦ αἰσθηματος τοῦ φόβου καὶ τῆς δειλίας, ὅπερ ἡ ἐν λόγῳ μήτηρ ἐνέπνευσεν εἰς τὸ τέκνον της. Εἰς τὸ προσεγὲς φύλλον θὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου ἐπίδρασιν αὐτοῦ.

ΑΙ ΙΤΑΛΙΔΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Β'

Ἀνατροφή λοιπὸν καὶ ἐκπαιδεύσεις τῶν γυναικῶν τῆς Ἰταλίας, ὅταν περιεγράψωμεν ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς μελέτης ταύτης, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑπαρξίν γυναικῶν, βίουσῶν βίον ὀρισμένων συνθηκῶν, βίον τυπικόν, συμβιβασόμενον μᾶλλον πρὸς τὰς ἐπιδικτικὰς τοῦ κόσμου ἀπαιτήσεις, ἢ πρὸς τὴν ἠθικὴν, τὴν εὐθύτητα ἢ ἀνεκτικότητα καὶ τὴν λογικὴν.

Ἄλλως τε πῶς νὰ μεταβάλωσιν ἀρχὰς καὶ ἰδέας, ἀφοῦ ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ μετὰ τὴν ἐκ τῆς σχολῆς ἀποφοίτησιν ἐμειβήθη

καί ψυχαγωγός σπουδή είναι πράγματα άγνωστα διά τας Ιταλικας οικογενείας; Πλην τούτου σπανίως ύπάρχει έν αύταις βιβλιοθήκη.

Δυνατον να ύπάρχωσι Θήκαι τινες, περιέχουσαι κλασικούς συγγραφείς, τόν Άρίστον, τόν Πετράρχην, τήν Ίλιάδα τού Μόντη, αλλά τούτους δέν τή επιτρέπεται να έγίση. Άπασα ή διανοητική αύτης τροφή (έν άπιθυμη τοιαύτην), συνίσταται είς αισθηματικά γαλλικά και άγγλικά μυθιστορήματα, μεταπεφρασμένα είς χυδαίαν Ιταλικήν γλώσσαν, άτινα καταχωρίζονται καθημερινώς έν ταις έφημερίσι, και διεγειρουσι τας ψυχικας αύτων συγκινήσεις χωρίς να συντελώσιν είς ανάπτυξιν τού νού και τής φαντασίας. Ωστε ή εϋπορος και άγματος κόρη δέν δύναται παντελώς να εϋρη μέσον τι, δι' ού να διέλθη έπωφελώς και χωρίς να άναΐ τήν ήμέραν της. «Πότε έγείρεσθε;» ήρωτήθη ποτέ τοιαύτη. «Ω! περί τήν ενάτην ή τήν δεκάτην. Ήπειδή ή ήμέρα είνε πολύ μακρά, έγείρομαι όσον τό δυνατόν άργότερον!» «Και ποίαν ώραν κατακλίνεσθε;» «Περί τήν δεκάτην ή δεκάτην και ήμισειαν. Δέν έχω τίποτε να κάμω τας έσπέρας».

Τοιοῦτος ό τυπικός βίος τών άγάμων κορών τών άνωτέρων τάξεων. Παρά ταις μεσαιαις ώραια ένδυμασία έκτός τής οικίας όφείλει να συνδυασθί με τήν Ικανότητα (άληθη ή ύποθετική) περί τήν διατήρησιν τού οικου. Μητέρες άσύνετοι διασκεδάζουσι τούς νέους, διηγούμεναι τήν τών θυγατέρων των επιδειξιότητα είς τό μαγειρεύειν, άπαραλλάκτως ώς τής κ. Πριμρόζης τού Γόλδσμιθ. Είνε μάλιστα γνωστόν, ότι διατατοῦσι τας έν ώρα γάμου θυγατέρας των να σαρώνωσι και καθαρίζουσιν, ένα ό διαστάζων ύποψήφιος καταπεισθή, βλέπων ό ίδιος τήν είς τας οικίας επιδειξιότητα τής κόρης ώς οικιακού τινος ύπηρετού.

Υπό τας περιστάσεις ταύτας ό γάμος καθίσταται άπλώς άποφυγή τής άφορήτου μελαγχολίας. Η ιδέα τής έκλογής συζύγου, πρὸς δν δύναται να κατασταθί πιστή σύζυγος, σπανίως εισέρχεται είς τήν κεφαλήν Ιταλίδος κόρης. Οφείλει να συζητηθί ένα καταστή έλευθερά. Γνωστός τις τής οικογενείας της, θαμαάζων τήν έν ταις συναναστροφαις επίδειξιν της, νομίζων δέ ότι ή προίξ αύτης είνε άκροῦτως μεγάλη, και άπνυδικώς «να ζή άσώτως ή έπιθυμῶν να ήσυχάτη και άποκατασταθί», έξαιτείται τήν χεира της.

Η νεαρά σύζυγος, έν άνήκη είς τας άνωτέρας τάξεις, εύρίσκει έαυτην άφηνε κάτοχον άπεριορίστου έλευθερίας. Αύτη δύναται τώρα να έξέρχηται μόνη· όλίγα δέ τινα έν τή οικία έχουσα να πρξή, δαπανά τό πλείστον τού χρόνου της είς έπισκέψεις, περιπάτου; και φλυαρίας. Αί έσπέραι είνιν ιδίως μακραί ή ένολητικαί είς τας Ιταλίδας. Ο σύζυγος μεταβαίνει είς τό καρνεϊόν του, είς τήν λέσχην του, ή έπιτιέπτεται φίλους του. Αύτη ύπολαμβάνει τούτο ως φυσικόν έκείνου δικαίωμα, διότι δέν δύναται να σχηματίσθί ιδεάν κοινωνίας, έν ή οι άνδρες διέρχονται τας έσπέρας των μετά τών συζύγων των. Έαν κατά τύχην ό σύζυγός της τή προτείνη να συνοδεύσθί αυτόν, τότε άνακαλύπτει ίσως ότι δέν έχει καινούργη ένδυμασία, και κινδυνεύει να θυσιάσθί τήν τού συζύγου της συμπάθειαν, παρά να έμφανισθί με παλαιάν τινα. Διαμένει όθεν οκκαδ· ότε μὲν μόνη, ότε δέ μετά τινος φίλης κατοικούσας έν τινι τών πατωμάτων της αύτης οικίας, λίαν δέ συχνά μετά τινος έκ τών άφορήτων έκείνων γυναικοθηρῶν, οίτινες θεωροῦσι τας νεωστί συζευθεισας γυναίκας ως καλήν λείαν. Τό άποτέλεσμα τής τοιαύτης καταστάσεως τών πατωμάτων—τῆς άκηδίας, κουρπότητος, και ένθαρρυντικής παιδικής ματαιότητος—εύκόλως δύναται τις να φαντασθί. Είνε δέ πασίγνωστον και παραδεγμένον ύπ' αύτων τών Ιταλίδων, ότι ή ούτω ύποθαλαπομένη και προαγομένη διαφθορά καθίσταται δυνατόν τόν πολυτελή βίον και τας πολυτίμους ένδυμασίας, άς φέρουσαν αί σύζυγοι μικρών ύπαλλήλων τής Κυβερνήσεως. Οί Ιερείς «έχουσι μακράς χειρίδας» δι' άμαρτήματα τοιούτου είδους·

και ή εκκλησία έχει προμηθεύσει ειδικόν έξομολογητήν, καλούμενον πνευματικόν, όπως συγχωρή τοιαύτα «σαρκικά άμαρτήματα».

Υπάρχουσιν έν τούτοις σημεία ένταῦθα, ως άλλαχοῦ, ότι τό τής προόδου φύραμα είνε έν ενεργεία. Οικογένεια, έπανακάμψασαι έκ τής νοτίου Άμερικης, ένθα έπλούτησαν, κομίζουσι μεθ' έαυτών νέον και μάλλον ενεργητικόν αίμα είς τήν χώραν, και αί κόραι έν ταις οικογενείαις ταύταις (πολλάκις ήμι-Ισπαναί) φυλάσσονται ύπό έλάσσονα άυστηράν έπαγρύπνησιν και είσι πολύ συνετώτεραι τών άυτοχθόνων Ιταλίδων. Οί άνδρες επιδεικνύουσι μεγάλην ροπήν είς τό να νυμφεύωται μετ' Άγγλίδων και Άμερικανίδων, όπερ δηλοῖ ότι αυτοί οὔτοι άρχονται πρώτου να εκτιμῶσι τήν άληθῆ λογικὴν γυναικείαν μόρφωσιν τούτων. Η όξύνουσι Ιταλίδες μήτηρ δέν θέλει βεβαίως βραδύνει να έννοήσθί και θέση ταῦτα έν ενεργεία. Κοράσια πτωχά άρχονται να αισθάνονται, ότι δέν είνε ονειδος να κερδίζουσι τά πρὸς τὰ ζην, λαμβάνοντα παρά τής Κυβερνήσεως θέσιν τινά, ως τό τής διδασκαλίσεως, ή τού τηλεγραφητού. Και αύτά τὰ Πανεπιστήμια άρχονται να γίνονται γνωστά άπαξ έτι είς νεάνιδας άποφοίτους τών γυμνασίων.

Έν Γενούη, μιξ τών μάλλον κατά τούτο συντηρητικῶν πόλεων πλείσται κόραι φοιτῶσιν είς τὰ Πανεπιστήμια. Έν Τουρίνω κυρία τις έσχάτως έλαθε τό διδακτορικόν τής νομικῆς πτυχίον (Σ. Σ. Δ. αλλά δέν τή έπετρέπη να συνηγορή). Έν τῷ Πανεπιστημίῳ τής Βολωνίας ύπάρχει καθηγήτρια τής φυσιολογίας ή κ. Κατάνη. Πολλάι ώσάύτως είνε αί ύπὲρ τής βελτιώσεως τής τύχης τής γυναικός εργαζόμεναι άνεπτυγμένα γυναικες. Μεταξῦ αύτων ή κ. Κιμίνη, ήτις πρόόλιγου έδρυσε γεωργικὴν σχολήν δια κοράσια έν Κεζίνη, και ή κ. Φανή Ζαμπίνη, ήτις ίδρύει έν Ρώμη διεθνές γυναικειόν εκπαιδευτήριον. Εύελπιστοῦμεν δ' ότι ό οὔτω σπαρεϊσπόρος έν τή γονίμῳ γῆ τού ζωηρού Ιταλικού νοός θέλει ταχέως αύξήσθί και άποδῆ άμμιον δένδρον· και ότι δέν είνε πολύ μακράν ό χρόνος, καθ' δν έκείνοι, οίτινες όμιλοῦσι τοσοῦτον τρανῶς περὶ τής πρὸς τόν Μαντζίνην άφοσιώσεως των θέλουσιν επί τέλους παραδεχθί έν τῶν προσφιλεστέρων άξιωματῶν αύτου—«ότι οὔδεμία χώρα δύναται να ήται άληθῶς έλευθερά, έν ή αί γυναίκες είνιν ύποδεδουλωμένα και έλαφρῶς τιμῶνται».

Ρόζα Α. Ίωαννίδου.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΓΑΥΠΤΡΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(Άνταπόκρισις έκ Παρισίων)

Δι' ενάτην ήδη φοράν ανοίγουσιν είς τό κοινόν οι θύραι τής καλλιτεχνικῆς αίθούσης μας. Τήν έναρκτήριον τελετήν έτίμησαν ως και κατά τό παρελθόν έτος ό πρόεδρος τής Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Καρνὸ μετά τής εϋγενούς συζύγου του.

Νέος πάλιν θρίαμβος διά τό φύλον μας. Η κατά τό έτος τούτο έπιτευχθεϊσα πρόοδος είνε πολύ υπερτέρα τής τῶν παρελθόντων. Δριθμούμεν τριακοσίας εκθέτιδας και ότακοσίας εικόνας και άγάλματα. Έλαιογραφίαί εξετέθησαν πολλάι, βραβεύτιμοι δέ θεωροῦνται: ή τής κ. Βουσε, παριστώσα άξιωματικόν Κινέζον, με κεφαλήν εκφραστικωτάτην και φέροντα κυανόν ένδυμα· τό κατρηπειωμένον μέγαρον τής κ. Βαρὸν· αί γάται και οι σκύλοι τής κ. Δαλαντ, και τό ρωσσικόν τοπίον τής κ. Ναθαλίας Κιρέφσκη.

Υδατογραφίαί εκτίθεισι επίσης πολλάι, ίδια δέ πλείσται σμικρογραφίαί, άληθῆ άριστουργήματα τού τελευταίου τής τέχνης συρμού. Ο,τι ειλκυε τόν θαυμασμόν πάντων τῶν έπισκεφθέντων τήν εκθεσιν ταύτην είνε ώραία μεγάλη ύδατογραφία τής κ. Βωδρῦ-Βελιάν, παριστώσα τόν έν τοίς περιβάλοις τής εκθέσεως συνωστισμόν τού κόσμου, με τας πολυειδέις παντός σημείου τής γῆς άμφιέσεως, και τήν επί

τού προσώπου εκάστου εκδηλουμένην περιέργειαν και τόν θαυμασμόν.

Η αίθουσα τής γλυπτικῆς, καιτοι αί μεγάλαι καλλιτέχνιδες φυλάττουσι τά έργα των διά τό Salon officiel, παρουσιάζει Ικανάς ώραιας προτομάς. Και συμπλέγματα ώραία εξετέθησαν, τό μόνον δ' όπερ φαίνονται άποφυγοῦσαι αί εκθετριά, είνε τό γυμνόν έν τοίς άγάλμασιν. Πιθανόν ή γυναικεία σεμνότης να κερδαίνη έν τή περιστάσει ταύτη, ή τέχνη όμως βεβαίως χάνει.

(Παρίσιον) Μαρία Δερτώ (ζωγράφος).

ΕΥΡΕΤΗΚΑΙ ΣΥΝΑΓΑΙΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΜΥΝΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Μετά πολλῆς έπιτυχίας διεξήχθη κατά τήν παρελθούσαν τεάρατην ή δοθείσα συνυλιξ ύπὲρ τής άμύνης τής Κρήτης ύπό τών έξόχων μουσουργῶν κ. κ. Άνεμογιάννην, Ακμπελέτ και Γουίδα. Τήν εϋγενῆ συμβολήν των είς τήν πατριωτικὴν ταύτην έσπερίδα συνεισηνεγκον και οι έρασιτέχνηαι μαθηταί τής Φιλαρμονικῆς Έταιρείας, οίτινες λίαν έπιτυχῶς έψαλαν και έχειροκροτήθησαν. Διά πρώτην φοράν τόσον πολυπληθές ακροατήριον έθαύμασε τόν άριστον και τόσας δρέψαντα δάφνας νεαρόν τετραχορδιστήν κ. Άνεμογιάννην, τόν άρτι έκ Βιέννης επανελθόντα.

Εκείνη δέ, ήτις ύπὲρ πᾶσαν Άλλην εκδικαιοῦτο να καμαρόνη και υπερηφανεύηται διά τήν έπιτυχίαν τού νεαρού καλλιτέχνου, ή τόσον εϋγενῶς εργασθεϊσα και διά γενναίων θυσιῶν συντελέσασα διά τήν έν Βιέννην μόρφωσιν του, ή φιλόανθρωπος τής πόλεως μας δέσποινα κ. Καλλιόπη Δαμαλά, έστέρηθη τής εϋχαριστήσεως ταύτης, κληνῆρης από μηνῶν ήδη έκ τής φοβερῆς λύπης και συγκινήσεως, ήν προξένησεν αύτῇ ό αφνίδιος τού προσφιλοῦς υιοῦ της θάνατος.

Έστο έν τούτοις ή λαμπρά έπιτυχία τού νέου καλλιτέχνου μία επί πλέον έκ τῶν πολλῶν αγαθοεργιῶν τής άνακούφισις διά τήν πικράν δοκιμασίαν, είς ήν τοιαύτη μακροχρόνιος νόσος ύποβάλλει τήν γενναίαν αύτης ψυχῆν.

ΔΙΑΔΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ

Επί ώραν δλην εκράτησεν έν άνεκπτώτῳ συγκινήσει και ένθουσιασμῷ τό πολυπληθές και εκλεκτόν ακροατήριόν του ό τῶν γραμμῶτων γεραρός και ακκαταπόντος εργάτης κ. Αλέξανδρος Ρ. Ραγκαβῆς κατά τήν έν τῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ διαλέξιν του. Ζωηρότατος, και με τήν γνωστὴν γλυκεϊαν εϋφραδειάν του και τόν έν πᾶσιν εθνικῶν ένθουσιασμόν ώμίλησε περί τῶν έν Ίταλία Έλλήνων,

49 ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ 49

ΕΝΕΔΡΑ

Ο Μοναγερ βοηθούμενος ύπό δύο χωρικῶν μετέφερεν αύτην έν τή οικία και εξήπλωσεν επί τής πρώτης τυχοῦσης κλίνης, ενώ ή Λουκιανῆ είδοποιηθεϊσα κατῆλθε και όλοφυρομένη παρείχε τας πρώτας βοηθείας είς τήν ήμιθανῆ αδελφήν της· χειροῦργος Γερμανός κληθεϊς ήρξαστο εξετάζων τας πληγὰς τής πάντοτε λιποθύμου κόρης. Απέκοψε τας τρίχας τής κεφαλῆς και εκθαύριζε τήν επ' αύτης μεγάλην πληγήν. Η Λουκιανῆ παρηκολούθει τας κινήσεις του μετ' ένταγώνιου και πυρετώδους βλεμματος.

Η πληγή αύτη είνε επικίνδυνος, άλλ' οὔχι και θανατηφόρος, είπεν ό Ιατρός στρεφόμενος πρὸς τήν Λουκιανῆν, άνυπομόνως αναμένουσιν καθισχυραστικὴν γνώμην. Αφού δέ εκθαύρισε και έδασε τας πληγὰς, έγραψε συνταγήν και άπεσύρθη.

Ο Μοναγερ ενόμισε καλόν να άπευθύνῃ παρηγόρους τινὰς λέξεις πρὸς τήν μνηστήν του· Ο Ιατρός, είπε, δέν άπελπίζεται. Μη κλαίεις λοιπόν, ή αδελφή σου θά ζήσῃ.

Η Λουκιανῆ οὔδεν άπήντησεν είς τούς παραμυθητικούς τούτους λόγους, έννοοῦσα πόσον ήσαν ψευδεϊς και άνειλικρινεϊς. Ο άτυχῆς Γεώργιος, ώχρότερος και αύτης τής Κλαυδίνης, έπιθύρυσεν άνενίζων πρὸς αύτὴν με βλεμμα ενζώνιον και πυρετώδες. Διαιτί τήν έφεραν εἶδῃ; Άγνοοῦσι λοιπόν ότι ή οικία αύτη είνε κατρηραμένη, ότι εἶδῃ δέν είνε έν άσφαλείᾳ;

Η πολιορκία έν τούτοις τῶν Παρισίων εξηκολούθει, αί φονικαί

άποκαλύψας τόσα άγνωστα επί τού θέματος τούτου πράγματα, και προκαλέσας τήν προσοχὴν τῶν άρμόδιων επί σημείων εξυτηρετούτων εθνικῶ ζῶμῶν συμφέροντα.

Α θ ῆ ν α ι. Έξεδόθη και τό Β' τεῦχος τού ύπό τὸν τίτλον «Α θ ῆ ν α ι» εκδιδομένου ώραίου και καλλιτεχνικωτάτου συγγραμματος τού κ. Ν. Σπανδωνῆ. Έν αύτῷ εξακολουθεῖ ή γεωγραφική και γεωλογική μελέτη τής πόλεως τής Παλλάδος ύπό τού κ. Άντ. Μηλιαράκη. Πλην τῶν έν τῷ τεύχει τούτῳ δημοσιευμένων ώραίων εικόνων τής Μουσικῆς, Κηφισίας και τού Στρατοδικείου Άθηνῶν, δημοσιεύεται συγχρόνως και ακριβέστατος τοπογραφικὸς χάρτης τής πόλεως Άθηνῶν.

Ε ρ γ α κ α ι Η μ ε ρ α ι. Υπό τού έν Βραβίλ κ. Γεωργίου Δ. Χρυσοχόιδου άγγέλλεται ή εκδοσις τῶν κατά καιρούς έν Βραβίλ διαφόρων δημοσίων λόγων και άγορεύσεων αύτου. Τό έργον τούτο, συνιστάμενον έκ 30—35 τυπογραφικῶν φύλλων, τιμᾶται φρ. 10.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καν Ε. Γ. Αθήνας. Έπιτρέψατέ μοι, μικρά μου φίλη, να στείλω τό παιδικόν ποιηματάκι σας είς τήν «Έφημερίδα τῶν Παιδῶν».— Μιούζαν Β ὠ λ ο ν. Χειρογράφον έλήφθη. Συνειθίζομεν να εξετάζωμεν αυτά, μόνον όταν γνωρίζωμεν τό όνομα τής άποστελλούσης. Αναμένομεν λοιπόν.—Καν Ε. Π. Κ ό ρ ι ν θ ο ν. Η με βραῦ πένθος νυμφευομένη φέρι μόνον τήν ήμέραν τού γάμου λευκόν ή οῖου δῆποτε χρώματος νυμφικόν φορέμα. Τήν επάυριον αναλαμβάνει τὰ πένθημά της φορέματα.—Καν Β. Εῦ. Άδριανούπολις. Ένθουσιασμένη διά τό δλον και καταλυπημένη διά τας χροσὰς σελίδας.—Κον Π. Μ. Γ α λ α ξ ε ι δ ι ο ν. Είχεν ίσως συμβῆ λάθος. Δι' ύμᾶς, πρὸς δν τόσα όφείλομεν, τοιοῦτοι ύπολοισμοί θα άπέτελουν μαῦρην άχαριστίαν. Κ. ν. Δ Μ. Α θ ῆ ν α ς. Έπωλήθη μόνον τήν παρελθούσαν Κυριακήν άντι' ό λεπτον δωροθέντων είς τούς έφημεριδοπώλας επί τῇ εϋκαιρία τής επετείου τής εκδόσεως. Απο σήμεραν επανερχόμεθα είς τό πρῶην καθεστὸς.—Κον Ι. Ε. Α θ ῆ ν α ς. Σεβόμεθα τας περί γάμου ιδέας τῶν σοφῶν, ών τὰ όνόματα αναφέρετε, αλλά έχομεν και ήμεϊς τας ταπεινάς ιδέας μας.—Καν Μ. Π. Ο δ ῆ σ σ ο ν. Παρ' ήμῖν δέν εισηχθη έτι. Γνωστόν όμως ότι συνετελεθῆ τῆς ένφλοούενης κατηργήθη ό διά τής άποκαλύψεως τής κεφαλῆς χαιρετισμός τῶν άνδρῶν. Φέρουσι μόνον τήν χείρα επί τού πλου, ως οι στρατιωτικοί.—Κον Δ. Γκ. Κ α ρ θ α σ α ρ ᾶ ν. Έπιστολή μετά δρ. 25 έλήφθη. Μυρίας εϋχαριστίας.—Κον Ν. Β. Π ά ρ ο ν. Έπιστολή μετά δρ. 20 έλήφθη. Εϋγνωμονοῦμεν.—Κον Ι. Π. Ξ η ρ ο χ ῶ ρ ι ο ν. Έπιστολή μετά δρ. 35 έλήφθη. Πολλάς και θερμάς εϋχαριστίας.—Καν Α. Η. Κ α τ ω χ ῶ ρ ι ο ν. Οπως δῆποτε ή προτίμησις αύτη εκθέτει πως τήν νεάνιδα και ό πλοίαρχος, έν είνε και της άγογῆς,

μάχαι, οι βομβαρδισμοί και αί επιθέσεις νέας εκάστοτε ήρθιμου συμφοράς, νέας καταστροφῆς, νέας άνεπανόρθωτα δυστοχήματα. Ο Γωτζέ εύρίσκειτο μετά τού συντάγματός του έν Παρισίους δι' όλιγόημερον άνάπαυσιν. Άλλ' ή βασανίζουσα τέως τήν ψυχῆν του λύπη είχεν έντελῶς κατευνασθί. Ητο πάλιν περιχαρῆς ως και άλλοτε, τούτο δέ όφειλετο εξαίρετικῶς είς έπιστολήν τινα άγνωστου γραφικῷ χαρακτήρος, ήν είχε λάβει πρὸ δύο ημερῶν και έν ή άνέγνω τὰ έπόμενα: «Κύριε. Είμαι ξένος πρὸς ύμᾶς, αλλά διατεθειμένος ύπὲρ ὅμων φιλικώτατα. Μη πιστεύετε είς δτι, μέχρι σήμεραν σὰς είπον έναντιόν τής Λουκιανῆς. Η κόρη αύτη είνε ύπὲρ ποτε άλλοτε αξία τού έρωτος και τής εκτιμησεως σας. Οχ μάθητε προσεχῶς διά τίνων θυσιῶν, διὰ ποίας υπερανθρώπου άυταπαρνήσεως εδοκίμασε να άποδείξῃ τήν αθωότητα τού Δοριάτ και εκτίκησῃ τόν θάνατον τού πατρός σας. Απο εξαμήνου ήδη ή ζωή αύτης οὔδενα άλλον έχει σκοπόν. Είς τούτο άποδώσατε πᾶν δτι έπραξε και είπε, σσον ακατάληπτοι και άν φαίνωνται οι λόγοι και αί πράξεις της.»

Η έπιστολή αύτη έφερε τήν ύπογραφήν Κ ο υ ρ λ ᾶ ν δ ο ς. Και τοι τό όνομα τούτο οὔδεν έλεγεν, οὔδεν άνεμίμνησεν είς τόν Γωτζέ, οὔχ ήττον οὔτος εσχημάτισε σταθεράν πεποιθισιν περί τής άληθείας τού περιεχομένου τής έπιστολής ταύτης. Κατά τήν στιγμήν έκείνην ή σάψις ότι ή Λουκιανῆ είχε προδώσει αυτόν τῇ έσπέραν, καθ' ήν καταδικωόμενος ύπό τῶν Γερμανῶν εκρόφθη είς τό φρέαρ, διήλθεν ως σκοτεινόν νέφος διά τής διανοίας του, αλλά παράτα ό παράδοξος τρόπος τής από τής φυλακῆς άπελευθερώσεως του διασκεδάσε τό νέφος τούτο.

Ο Γωτζέ διανοεϊτο πάντα ταῦτα καθ' ήν στιγμήν αυτός και σε σύντροφοί του έθετον τήν τελευταίαν χείρα επί τῶν προτομασιῶν τής διά τήν έπομένην δισθεΐσεως άποφασιστικῆς εκστρατείας. Αῦριον, διανοεϊτο πάλιν ό Γωτζέ, είνε ήμέρα μάχης, τίς οϊδεν έν δέν φουεῦθ! Πόσον επεθύμουν να ίδω τήν Λουκιανῆν, να τῆς ζητήσω συγγνώμην διά τας άδικους κατ' αύτης ύπονίας μου. Έχω δλην τήν νύκτα ταύτην είς τήν διάθεσίν μου. Η Γάρχη είνε τόσον πλη-

οὐδέποτε διαπράττει τοιοῦτον ἄτοπον. Ἡ κόρη ἵνα μὴ τὸν προσβά-
λη δέχεται μὲν, ἀλλὰ λέγει πρὸς τὸν κομιστήν. Ὁ κ. πλοίαρχος ἡ-
γνῶσι βεβαίως ὅτι ἴσαν ἐδῶ καὶ ἄλλαι κυραὶ. Οὕτω ἱκανοποιεῖ τὴν
φιλοτιμίαν τῶν συνταξιδιωτῶν καὶ γνωρίζει εἰς τὸν πλοίαρχον ὅτι
μόνον τοιαύτη σκέψις τὴν παρεκίνησε νὰ δεχθῆ. — Κον Α. Κ.
Ν α ὑ π α κ τ ο ν. Δρ. 17 ἐλήφθησαν. Μυρίας εὐχαριστίας.

ΣΥΜΒΟΛΑΙ

ὑπὲρ τῶν ὀδόντων. Οὐδὲν καταστρέφει τὸσον τοὺς ὀδόντας, ὅσον
ἡ συμπαγῆς ἐκείνη ὑποκίτρινος πετρώδης ὕλη, ἣτις σχηματίζεται
περὶ αὐτοὺς, πολλάκις δὲ καὶ τοὺς κατακαλύπτει καθ' ὅλοκληρίαν,
τὸ κοινῶς π ο υ ρ ῖ. Διάσημὸς τις ὀδοντολόγος ἰατρός ἀπέδειξε διὰ πει-
ραμάτων ὅτι ἡ ὕλη αὕτη σχηματίζεται ἀπὸ πληθὺν φθοροποιῶν πα-
ραστῶν, ἅτινα βαθμηδὸν καταστρέφουσιν ἐντελῶς τοὺς ὀδόντας. Πρὸς
καταστροφήν τούτων πλύνουσι τὸ στόμα πρῶτον καὶ ἐσπέραν μὲ ὕδωρ,
ἐν ᾧ ρίπτουσι σπυρίοντιν ἐκ τοῦ ἀκοιούτου ἀντισηπτικοῦ. Βάμ-
μα δορυκνίου (teinture d' arnica) 30 γρ., βάμμα δάρυδος (teinture
de cochlearia) 30 γρ. οἰνόπνευμα ἡδυόσμου 30 γρ., καὶ φανικὸν
ὁμοῦ 1 γρ.

Οἶνος Κίνας* Ἴνα ἀγοράσῃτε ἐκ τοῦ φαρμακείου μικρὰν φιάλην
τοιοῦτου οἴνου ἀνάγκη νὰ πληρώσατε δρ. πέντε. Κατ' οἶκον κατα-
σκευάζετε καλλιτέρας ποιότητος, χωρὶς νὰ δαπανᾶτε οὔτε τὸ ἕμισυ
τοῦ ἔνω ποσοῦ. Ἀγοράζετε 25 δρ. κίναν κοπανισμένην καὶ θέτετε
αὐτὴν εἰς 25 δρ. οἰνόπνευμα (σπίρτο). Ἀφήνετε ἐντὸς τοῦ οἰνο-
πνευμάτος 24 ὥρας. Χύνετε τὸ ὅλον εἰς μίαν ὀκτὰ γλυκὴν δυνατὸν
οἶνον, καὶ ἀφίνετε ἐπὶ 10 ἡμέρας. Περᾶτε τότε τὸ ὅλον διὰ λευκῆς
ὀθόνης (πανί) θέτετε εἰς φιάλην καὶ πίνετε μικρὸν ποτήριον πρὸ
τοῦ φαγητοῦ μεσημβρίαν καὶ ἐσπέρας.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Ἄστακὸ πλάκι. Βράζετε ὀλίγον καὶ ἀφαιρεῖτε μετὰ προσοχῆς
τὸ ὄστρεον τοῦ σώματος. Κόπτετε εἰς τεμάχια, συμπεριλαμβανομέ-
νων καὶ τῶν ποδῶν καὶ λαδίων μετὰ τοῦ ὄστράκου των. Ἀφαιρεῖτε
τὴν ἐντὸς τοῦ σώματος κίτρινωπὴν ὕλην, ἣν φυλάττετε μετὰ τῶν
ῶν, ἐν ἔχῃ τοιαῦτα. Θέτετε ἐντὸς τῆς καραβίνας μὲ καλὸν ἔλαιον
καὶ λεμόνι καὶ ἀφίνετε νὰ ψυθῆ δέκα λεπτά. Σερβίρετε ἀμέσως.

Κόπτετε ἐν μικρὸν φρέσκον κρόμμυον, μίαν σχιθὴν σκόρδου καὶ
κοκκινίζετε. Χύνετε εἰς αὐτὰ ὅ,τι ἐξηγάγετε ἐκ τοῦ ἄστακοῦ. ἤτοι
τὴν κίτρινην σάλτσαν του καὶ τὰ ῶά του καὶ τρίβετε ἐντὸς τοῦ τη-
γανίου, προσθέτουσι λεμόνι, ἄλας, πέπερι, πετροσέλινον, ἐν φύλ-
λον δάφνης καὶ ὀλίγον ἄνιθον. Προσθέτετε ἐν ποτήριον λευκοῦ οἴνου,

οἶνον. Καὶ λέγων ταῦτα ἡγήθη. Βαδίζων δὲ ἀκροποδητεῖ διέβη τὸ
ὄριον τοῦ στρατοπέδου. Ἦναψε τὸ σιγάρον του καὶ μετὰ τὰς ἀπολύ-
τους ἀναγκαίας προφυλάξεις πρὸς ἀποφυγὴν συναντήσεως μετὰ Γερ-
μανῶν προσκόπων ἔλαθε τὴν πρὸς τὴν Γάρχη ὁδόν. Μετὰ μίαν
ῶρας ὄδοιπορίαν διέκρινε τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Μονμάγερ μὲ τὴν μαύ-
ρην καπνοδόχον του καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἐξαρτήματα. Ἐγνώριζεν ὅτι
ἡ Γάρχη ἦτο κατελυμένη ὑπὸ Γερμανῶν, ὅτι τὸ ἐργοστάσιον τοῦ
Μονμάγερ ἐφίλοξενε ὀλοκλήρον λόγον, ἤρξατο δὲ σκεπτόμενος ὅτι τὸ
διάδημά του ἦτο λαντοληρόν, καὶ ὅτι οὐμόνον εἰς τὸ ἐργοστάσιον
δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοιαύτην προκεχωρημένην τῆς νυ-
κτὸς ὥραν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ζωὴ του εἰς μέγαν ἐξε-
τῆστο κίνδυνον. Ἐκρύβη ὡς ἡδυνήθη κάλλιον ἐντὸς πυκνοῦ ἐκ δέν-
δρου δασυλλίου, καὶ κατέρωγε διὰ τῶν βλεμμάτων τὴν οἰκοδομὴν ἐ-
κείνην, ἐν ἣ ἡ προσφιλὴς τῆς καρδίας του παρὰ τὸ πλεῖρον αἰμο-
βόρου κακούργου διήρχετο τὰς ἡμέρας καὶ νύκτας τῆς ἀπὸ ἐξαμή-
νου ἤδη.

Ἀφῆνης τῶ ἐφάνη ὅτι ἡ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα τοῦ ἐργοστασίου ἦνοι-
ξε καὶ δύο σκιαὶ ἀνθρώπων ἐιεγράφησαν πρὸ οὐτῆς. Ἡ μία τούτων,
γυνὴ κατὰ τὸ φαινόμενον ἔμενεν ἐπὶ τοῦ κτωφλίου, ἐνῶ ἡ ἀνδρική
ἀπεμακρύνθη μετὰ σπουδῆς διευθυνομένη πρὸς τὸ χωρίον.

Ὁ ἐξεληθὼν ἦτο ὁ Ἰωάννης Μονμάγερ ὅστις διήλθε πρὸ τοῦ Γω-
τιῆ χωρὶς οὐδὲ νὰ υποπέσει τὴν ἐκεῖ παρουσίαν του. Ἡ ἐπὶ τῆς
θύρας μείνασα γυνὴ ἐξέρχεται ἐπίσης μετ' ὀλίγον, διευθύνεται μετὰ
δειλίας πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, φαίνεται δὲ ἐναγωνίως προσδοκῶσα
τὴν ἐπιστροφήν ἐκείνου. Πάντοτε δειλὴ πλησιάζει πρὸς τὸ μικρὸν
δασύλλιον, ὅπισθεν τοῦ ὁποῦ κρύπτεται ὁ Γωτιῆ. Εἶναι ἡ Λουκιανή.
Ὁ Γωτιῆ τὴν ἀναγνωρίζει καὶ ἔξαλλος ὑπὸ χραῶς ρίπτεται εἰς τοὺς
πόδας τῆς.

Ἡ ἀτυχὴς κόρη, μὴ προσδοκῶσα τοιαύτην συνάντησιν, ἐξέβαλε
κραυγὴν τρόμου καὶ ἐδοκίμασε νὰ φύγῃ.

— Ἄλλ' εἶμαι ἐγώ, Λουκιανή, εἶμαι ἐγώ, ἀνέκραζεν ὁ πτωχὸς
νεκρίας. Δὲν με ἀναγνωρίζεις λοιπὸν πλέον; Εἶμαι ὁ Γωτιῆ, ὅστις
ἔρχεται νὰ σοὶ ζητήσῃ συγγνώμην.

ἐν ᾧ διαλύετε ὀλίγην φαρίαν καὶ τὴν ὠραίαν αὐτὴν σάλτσαν χύ-
νετε ἐπὶ τοῦ ἄστακοῦ σας. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου κατασκευάζεται
καὶ ὁ ἄστακὸς τοῦ κουτιοῦ.

Νερνεζάκια γλυκῆ. Ἐκλέγετε 50 μικρὰ νεραντζάκια, τὰ ὅποια
βράζετε μὲ ἄφθονον ὕδωρ εἰς δυνατὸν πῦρ, ἕως οὐ νὰ τὰ τρυ-
πᾶτε διὰ τῆς καρφίδος καὶ νὰ πίπτουν. Τότε τὰ καθαρίζετε ἐσω-
θεν καὶ τὰ βάζετε μετὰ ταῦτα ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος, τὰ ἀφίνετε ἐπὶ
τέσσαρας ἡμέρας, ἀλλάσσετε τὸ ὕδωρ πρῶταν καὶ ἐσπέραν. Μετὰ
ταῦτα καθαρίζετε μὲ ἐν λευκὸν ψῶ μίαν ὀκτὰ ζάχαριν, τὴν ἀφίνετε
νὰ κρῦση, ρίπτετε καὶ τὰ νεραντζάκια καὶ τὰ δένετε μὲ τὴν ζά-
χαριν.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΚΟΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΑΠΤΙΚΗΣ

Τὸ πρακτικώτατον τοῦτο καὶ εὐεργετικὸν διὰ πᾶσαν Ἑλληνίδα
κόρην σχολεῖον τῆς κοπτικῆς καὶ ραπτικῆς ἤρξατο ἐργαζόμενον.
Ἐντὸς ὀλίγου δὲ θὰ φανῶσι τὰ εὐεργετικὰ αὐτοῦ διὰ πᾶσαν οἰκογέ-
νειαν ἀποτελέσματα.

Ἡ κ. Μπενάουερ, διευθύντρια αὐτοῦ, διδάσκει τὰ θεωρητικὰ καὶ
πρακτικὰ τῆς μὲθῆματα μετὰ μεσημβρίαν. Κεῖται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.
Εὐαγγελιστρίας παρὰ τὴν Ρόμβην ἀρ. 25.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ αἱ κ. κ. συνδρομητρίαι ἡμῶν,
ὧν ἡ συνδρομὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου
καὶ 8ης Μαρτίου, νὰ ἀποστείλωσι τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς.
Θὰ διακοψώμεν μετὰ λύπης μας τὸ φύλλον πρὸς τὰς
μὴ ἀνανεωσάσας τὴν συνδρομὴν των, διότι ἀδυνα-
τοῦμεν διὰ τὸσον εὐτελεῶς ποσὸν νὰ τηρῶμεν ἀλλη-
λογραφίαν καὶ ἐκκρεμεῖς λογαριασμοῦς.

Παρακαλοῦμεν προσέτι θερμῶς ἐκείνας, αἵτινες
καθυστεροῦσιν εἰσέτι τὴν συνδρομὴν των τοῦ λή-
ξαντος ἔτους 1889, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν. Διὰ τοὺς
ἄνω ἀναφερομένους λόγους δὲν ἀποτεινόμεθα πρὸς
αὐτὰς δι' ἐπιστολῶν, ἀλλ' οὔτε ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀνα-
μνήσωμεν αὐτὰς τοῦτο διὰ τῆς ἀλληλογραφίας
μας τῆς ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Κυριῶν» δημοσιευο-
μένης, ἀποδίδουσαι τὴν μέχρι σήμερον καθυστέρη-
σιν εἰς ἀμέλειαν μᾶλλον ἢ εἰς ἔλλειψιν καλῆς θε-
λήσεως.

— Ὁ Γωτιῆ! Σὺ ἐδῶ! τοιαύτην ὥραν! ἀγνοεῖς λοιπὸν ὅτι οὕτω
ἐκτίθεσαι εἰς προζανέστατον κίνδυνον;

— Λουκιανή μου, ἀπήντησεν ὁ νέος ἐκτός ἑαυτοῦ σὲ βλέπω διὰ
τελευταίαν ἴσως φοράν. Αὐρίον ἔχομεν τὴν μεγάλην καὶ ἀποφασιστι-
κὴν μάχην. Τίς οἶδεν ἐν δὲν φονεῦθῃ; Ἴδου διατὶ ἦλθα. Πρέπει νὰ
σοὶ ζητήσω συγγνώμην δι' ὅλας τὰς ὕβρεις καὶ κατάρτας, ἃς ἐν στιγ-
μῇ παραφορᾶς ἐναντίον σου ἐξεστόμισα. Νὰ σοὶ ζητήσω συγγνώμην,
εἰς τὸν εὐκόλως σὲ ἐπίστευσα ἀνάξιον τῆς ἐρωτῆσός μου.

— Καὶ δὲν με νομίζεις λοιπὸν πλεόν ἔνοχον; Ἀλλὰ τίς ἡδυ-
νήθη νὰ σὲ μεταπέσει, μεθ' ὅλας τὰς τρομερὰς ταύτας ἀποδείξεις
τῆς προδοσίας μου;

— Ὁ Γωτιῆ τότε τῇ διηγῆθῃ τὰ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κουρ-
λάνδου, περὶ οὗ ἡ Λουκιανὴ ἔδωκεν αὐτῶ ἐν σπουδῇ πληροφορίας
τινάς.

Λέγουσα ταῦτα ἡ Λουκιανὴ εἰδείκνυε προφανῆ σημεῖα ἀνησυχίας.

— Ὁ Γωτιῆ, τῶ εἶπε περαίνουσα. Ἡ ἔπαυσις σας ἐπυροπόληθη καὶ ἡ
ἀτυχὴς ἀδελφὴ μου Κλαυδίνη διατρέχει τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ἀπὸ
τριῶν ἡμερῶν νοσηλεύομεν αὐτὴν ἐν τῶ ἐργοστασίῳ. Πρὸ ὀλίγου
δὲ ἐν στιγμῇ πυρετώδους παραφορᾶς, ἀπέσπασε τοὺς ἐπὶ τῆς πλη-
γῆς τῆς ἐπιδέσμοις. Ἐντεῦθεν αἰμορραγία ἰσχυρὰ καὶ ἀναισθησία.
Ὁ Μονμάγερ ἐξῆλθε πρὸ ὀλίγου μεταβαίνων εἰς τὸ χωρίον, ἵνα
προσκαλέσῃ τὸν θεραπεύοντα αὐτὴν Γερμανὸν ἰατρὸν.

— Πτωχὴ μικρὰ μου ἀδελφὴ, εἶπεν ὁ Γωτιῆ δακρύων.

Ἀφῆνης δὲ ἀφωπνιζόμενος, προσέθηκε:

— Λουκιανή μου, ὀλίγη μοὶ μένουσιν εἰς στιγμῆ. Ἐπανάλαθέ
μοι, ἵνα ἴσως τὸ ὕστατον ἀκούσω τοῦτο, ὅτι με ἀγαπᾷ!

— Μὴ πληγόνεις τὴν καρδίαν διὰ τῶν λόγων σου τούτων, ἀγαθὴ
μου φίλε. Ναί! Σὲ λατρεύω πάντοτε καὶ τοὶ ὅλοι αἱ πράξεις μου
ἴσαν ἀντίθετοι πρὸς τὰ αἰσθημάτά μου.

— Εἰπέ μοι, εἶπεν ὁ Γωτιῆ, διατὶ ἀπεμακρύνῃς ἀπὸ τὴν θετήν-
μητέρα σου; διατὶ τὴν ἀφήκεις νὰ υποθέτῃ ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Μονμά-
γερ, ὅτι εἶσαι ἐρωμένη του;

(ἀκολουθεῖ)